ÉPÜLETBEN FÉSZKELŐ SZALAKÓTA (CORACIAS GARRULUS). 1999. június 25-én a dél-hevesi kutatótábor keretében madárállomány-felmérést végeztem Átány térségében. A Lacházi-tanya félig lebontott tetőzetű épületének tűzfalán két pihenő szalakótára lettem figyelmes. Az egyik madár csőrében táplálékkal eltűnt az épületben. Felvetődött a költés gyanúja, ezért igyekeztem a fészket megkeresni. A fiókák eleségkérő hangja alapján sikerült megtalálnom. A palatető és a nádszövetes belső vakolat között, a téglafal tetején 2,5 m magasságban egy több, mint 50 centiméteres üreg mélyén helyezkedett el a fészek. A fiókákat nem sikerült elérnem, azok számáról így nem szerezhettem információt. A korukat hangjuk alapján – amely hosszú évek tapasztalatára épül – maximum 6-7 naposra becsültem. Július 1-jén a következő ellenőrzés alkalmával az öreg madarak még etettek. Az ilyen típusú fészkelés Kis-Ázsiában, ill. Dél-Európában nem számít ritkaságnak. Hazánkban napjainkig csak két alkalommal figyeltek meg hasonló jellegű költést. Magtárépület tűzfalának téglarésében (Bernáth 1951, Aquila 65: 290), ill. dohánypajta tetőzetében (Kertész 1990, Mad. Táj. 1-2: 16-17) találták fészkelve. A kirepülés sikerességéről, a fiókák sorsáról nem rendelkezem további adatokkal, mert a júliusi katasztrófális méretű esőzések és áradások után visszamaradó víz heteken át megközelíthetetlenné tette a tanya környékét.

Ambrus Béla

SZALAKÓTÁK (CORACIAS GARRULUS) KORAI KÖLTÉSE. 1997. június 27-én a hevesvezekényi Kökényesen 4 – természetes odúban nevelkedett – már repülős fiatal szalakótát figyeltem meg. Az elmúlt évek során szalakóta fészekalj ennyire korai kirepülését még nem észleltük. Visszaszámolva a kotlás és a fiókanevelés idejét: a tojó május 6-8-a környékén rakhatta le az első tojást, a rendkívül hűvös, zord időjárású tavasz ellenére. A korábbi években a faj tavaszi visszaérkezése a Hevesi-síkra – az

uralkodó időjárási viszonyok függvényében – általában április második felére, végére volt jellemző. 1997-ben csak május 3-án észleltük az első egyedeket a területen. A fentebb említett pár – amely már jóval korábban megérkezhetett – az adott terület nehéz megközelíthetőségéből adódó ritkább látogatottság miatt elkerülhette a figyelmünket.

Ambrus Béla

MESTERSÉGES ODÚBAN KÖLTŐ VÖRÖSBEGY (ERITHACUS RUBECULA) A DE TEK BOTANIKUS KERTJÉBEN. A DE TEK Botanikus Kertjének odútelepét 1996 óta kezelem. 1999. VI. 11-én odúellenőrzés során éppen kelésben lévő ötös (2 frissen kelt fióka + 3 tojás) fészekalját találtam a vörösbegynek az egyik műodúban. Az odú a gyöngyvirágos-tölgyesben (Convallario-Quercetum) 2,2 méter magasan lett kihelyezve D-i tájolással, egy fiatal cseresznyefára. A korábbi években széncinege (Parus major) költött benne, de a tél folyamán a harkályok eredeti nyílását erősen kitágították. A fészek csészéje nem az odú közepén, hanem az egyik sarkában épült. A fészek anyaga főként növényi szálak, gyökerek és moha volt. A költést június 21-én ellenőriztem, de sajnos a fiókákat elpusztulva találtam. A két, 11-én kelt fiókán kívül több nem kelt ki, s ezek 8-9 naposak lehettek amikor elpusztultak. A három tojást megvizsgáltam, s az egyikben közvetlen kelés előtt álló fióka, a következőben pedig pár napos korban befulladt embrió volt. A harmadikban a szik a héjhoz tapadt, benne az embrió nem indult fejlődésnek. A költés valószínűleg a szülő(k) pusztulása miatt lehetett sikertelen. A faj műodúban költését már hazánkban is többen leírták, de a kertben ez az első általam ismert, sajnos sikertelen eredményű eset.

Serfőző József